

דבר העורך

שיעורים הלכה למעשה

ריבית: לרגל ההתעוררות העצומה, בעניין 'זהירות באיסורי ריבית ובדיקת כשרות קרנות הפנסיה', התקיימו על ידי מפעל 'הילכתא' סדרת שיעורי הדרכה מיוחדים בדיני ריבית הלכה למעשה בליווי מצגת מרתקת, בהשתתפות מאות תלמידי חכמים מופלגים, מפי **הגאון רבי פנחס יונד שליט"א**, מחבר ספר 'ברית פנחס', וראש בית הוראה לעניני ריבית. ניתן להאזין לשיעורים בקו הילכתא 02-5377085.

חוסכים כהלכה: משתתפי השיעור זכו בהטבה מיוחדת מבית 'חוסכים כשר', בדיקת קרנות הפנסיה חנים ללא עלות. מאות הצטרפו וחתמו על הטפסים בצירוף צילום תעודת זהות. ניתן להצטרף לתכנית 'חוסכים כשר' בעמדות 'קהילות', וכן ניתן להגיש את הטפסים בתיבת 'הילכתא' בחדר קול הלשון ישיבת מיר.

השיעורים התקיימו בימי חמישי בצהריים בבית הכנסת 'פינסק קרלין' רחוב חסידי קרלין 1 ירושלים. השיעור הראשון; יום ה' פרשת בלק י"ד תמוז תשפ"א. השיעור השני; יום ה' פרשת פנחס כ"א תמוז תשפ"א. השיעור השלישי; יום ה' פרשת מטות מסעי כ"ח תמוז תשפ"א.

בין שלל הנושאים הנוגעים לחיי היום יום שהתבארו בשיעור, 'היתר עיסוק', חששות איסור בקרנות פנסיה, משכנתא והלוואה בנקאית עבור אדם אחר, ריבית בכרטיסי אשראי, ועוד. בין המשתתפים הוגרלו הספרים הנפלאים 'ברית פנחס' דיני ריבית הלכה למעשה. כך גם התקיימה מכירת ספרים במחירים מוזלים.

הכנה לתשעה באב, 'תיקנים בעז'ה ביום חמישי פרשת דברים ו' אב תשפ"א כינוס מיוחד על ידי מכון 'הילכתא' דברים יושמעו מפי **בני מכוון 'תורת הקרבנות'** והגאון **רבי ישראל בונים שריבר שליט"א**, והגאון **רבי נתן וסמן שליט"א**, ועוד.

מבקשים אנו בזאת את שותפות הציבור, תנו לנו את הכח ואת האפשרות, להרחיב את הפעילות, לשכלל ולהגדיל את מערך השיעורים בנושאי הלכה אקטואליים ברחבי הערים הכרוך בעלויות גבוהות, להגדיל תורה ולהאדירה.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'הברכות בלבישת הציצית'

כיצד מברכין על הציצית

תקציר: נושאי הגיליונות בענין ציצית, 313 - 'שיעור בגד טלית קטן', 314 - 'לשמה' בעשיית הציצית, 315 - 'קשירת חוטי הציצית', 316 - 'קשירה' על הכנף, ו'נוסף על הקרן', 317 - 'קשירה על ידי אשה חש"ו גוי', 318 - 'חינוך קטן במצות ציצית', הגיליון הנחוי 319 - 'הברכות בלבישת ציצית', 'על מצות ציצית', 'להתעטף בציצית', ושיעור ההפסק בין הלבישות מתי מתחייב שוב בברכה.

הנוסח שמופיע בסידורי התפילה, בלבישת טלית קטן מברך, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת צִיצִית, וּבְעִיטוֹף טְלִית גָּדוֹל מְבָרֵךְ, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, ולקמן יבואר שורש הדברים.

1. ברכת 'טלית קטן'

עיטוֹף: כתב **השו"ע** (סימן ח סעיף ג) שיוצאים ידי חובת מצות ציצית בטלית קטן, אפילו שאין בהם עיטוֹף, וטוב להניחו על ראשו רחבו לקומתו ולהתעטף בו, ויעמוד כך מעוטף לפחות כדי הילוך ד' אמות, ואח"כ ימשיכו מעל ראשו וילבישו. וכתב **המשנ"ב** (ס"ק ז) שהנוהגים לפטור את הטלית קטן בברכת הטלית גדול, אין צריכים להתעטף בטלית קטן.

מה מברך: מבואר ב**שו"ע** (סימן ח סעיף ו), שיכול לברך על טלית קטן 'להתעטף', אף על פי שאינו מתעטף אלא לובשו. וכתב **הרמ"א** (שם) ויש אומרים שמברכים עליו 'על מצות ציצית', וכן נוהגין ואין לשנות. ומוסיף **המשנ"ב** (ס"ק יז) שאם מתעטף בטלית קטן, יכול לכתחילה לברך 'להתעטף', ואם אין מתעטף בדרך 'על מצות', ובדיעבד אם בירך 'להתעטף' על טלית קטן, או 'על מצות ציצית' על טלית גדול, יצא.

בדרכי משה מבאר הטעם שמברך על טלית קטן 'על מצות' ולא 'להתעטף', כי חששו לפוסקים שאין מקיימים מצוה בטלית קטן, ולכן אין מברכין 'להתעטף' שמשמע שכעת מקיים מצוה כהוגן, אלא 'על מצות' שהוא ברכה על שנתן לנו הקב"ה מצות ציצית. וכתב **בתשובות והנהגות** (חלק ו סימן א), שיש בכך לתת טעם למנהג בעלז וכן הורה **הגה"ק ממונקאטש** שם בחורים שאין מתעטפין בטלית גדול אין מברכים על טלית קטן. והסיק שאין למחות ביד הנהגין שלא לברך כלל שיש סמך למנהגם.

2. ברכת 'טלית גדול'

'בציצית': נפסק ב**שו"ע** (סימן ח סעיף ה) מברך על טלית גדול 'להתעטף בציצית'. **בבאר היטב** (ס"ק ה), בשם **הלבוש** (סעיף א),

הודעת מערכת:

בשלושת השבועות הקרובים לא יופיע גיליון, הגיליון הבא יופיע אי"ה ביום ג' פרשת שופטים ב' אלול תשפ"א וקו"ה ה' יחליפו כח

שטבל תבילת עזרא, רשאי במקום הצורך ללבוש בבית בשבת קודש קודם התפילה את הטלית גדול בלי ברכה, והולך למקוה וטובל ומברך, ותחשב הברכה למפרע גם על הליבישה הראשונה. בחור כהן שיש לו טלית גדול, ומתעטף בו לפני שנושא כפיו, כתב **בדעת נוטה** (תשובה קלח) שלא יפטור בברכתו את הטלית קטן, כיון שעיקר הליבוש הוא הטלית קטן, ועיקר הטלית גדול הוא רק לצורך ברכת כהנים, אפילו שמכיון למצוה ומברך עליה, הטלית קטן לא נטפל לטלית גדול. ורק כאשר יש לו מטרה בעצם בלבישת הבגד של טלית גדול וטלית קטן, שייך שהטלית גדול יפטור את הטלית קטן.

3. דיני הפסק בלבישה

פשט טלית: המצית דברי **השו"ע** (סימן ח סעיף יד), ו**הרמ"א** (שם) ו**המשנ"ב** (ט"ז-לח) וביאור הלכה ד"ה אם, ויש אומרים, והשונה הלכות (סימן ח).

לשיטת השו"ע: אם פשט טלית, אפילו היה דעתו לחזור ולהתעטף בו מיד, צריך לברך כשיחזור ויתעטף בו, והפשיטה היא הפסק. וכתב הביאור הלכה, העצה לצאת ידי כל הדעות, לכיון בשעת ברכה שאם יצטרך לפשוטו שיחזור וילבשו. וכתב **בהלכות שלמה** (פרק ג דבר הלכה יג) שגם הנוהגים כשו"ע בכל מקום, בדבר זה אין נוהגים כשו"ע.

לשיטת הרמ"א: אם פשט טלית אין צריך לחזור ולברך, כיון שהיה דעתו לחזור וללבוש וכן עשה, אין הפשיטה הפסק, ואפילו אם עשה שינוי מקום כגון שפשט להיכנס לבית הכסא, ולא נשאר עליו טלית קטן. ואם כיון ללבוש אותה רק אחרי זמן, ובסוף לבש אותה מיד, כולל עילמא צריך לברך שוב אפילו אם נשאר עליו הטלית קטן. ואם היה בדעתו ללבוש תיכף, ופשתה זמן מה והסיח דעתו צריך לברך, אפילו נשאר עליו טלית קטן.

והיוצא מבית המרחץ צריך לחזור ולברך על הטלית קטן, ולא מועיל כוונה בשעת ברכה כי הפשיטה היא הפסק, והעולם אין נוהגין כן, ויותר טוב שיכין בבוקר שתפטור הברכה רק עד שיפשוטו במרחץ, ויוכל לברך לכ"ע.

והמנהג שאין מברכין בסתמא אם נשאר עליו טלית קטן, או קטן דעתו בפרוש או באמצע התפילה שנחשב כמפורש אפילו לא נשאר עליו טלית קטן. ואם הסיח דעתו ולא נשאר עליו טלית קטן צריך לברך, וכן אם קיפל את הטלית גדול והניחו בכיסו צריך לברך דהיינו כפשט בפרוש על דעת שלא לחזור, ולא מועיל שנשאר עליו טלית קטן.

ולגבי המוריד את הטלית גדול בשבת בזמן הסעודה, וחוזר ולבוש את ברכת המזון, כפי שמצוי בשבת בעד ברכות וכדומה, מבואר **בשבת הלוי** (חלק י סימן ב) ו**בבאט שני** (נושאים שונים עמוד פו), שיוכל לפטור בברכת הטלית עד סעודת שבת, כדי שיוכל לחזור ולברך לאחר הסעודה.

4. שעור זמן הפסק

מרחץ אינו הפסק: לדעת **הגרש"ז אויערבאך זצ"ל** (הליכות שלמה פרק ג סעיף ז דבר הלכה יג) אם פשט טליתו על דעת ללבושה, אפילו שנחתה זמן מרובה אינו חוזר ומברך, עד שיעברו שלוש שעות. ומה שכתב הביאור הלכה בשית המרחץ נחשב הפסק, היינו רק בבתי מרחץ שבזמנם שהיו שוהים בהם ב' ג' שעות, אבל בזמננו שאין רגילות לשהות זמן רב, ברור הדבר שאין כאן הפסק, ומותר לחזור וללבוש את הט"ק בלא ברכה שנית. והורה לתלמידיו שהוא הדין יותר מג' שעות, והכל לפי הענין.

וכעין זה כתב **בארחות רבינו** (עמוד יז) שבזמננו במרחץ היה חדר זיעה והיה שעה שעה וחצי לכל היה הפסק, אבל בזמן הזה אינו הפסק. ו**בשבת הלוי** (חלק י סימן ב) הביא מה שכתב **השו"ע הרב** (סעיף כד) שאם כשפשטו היה דעתו לחזור וללבוש מיד, אלא שאח"כ שחא או נמלך מללבוש עד לאחר כמה שעות צריך לחזור ולברך. ותמה, מה ההבדל בין שעתיים שנחשב הפסק, לשעה שלא נחשב הפסק.

חלוי בזמן: לדעת **הג"ר צבי ובר שליט"א** אם הפסק שעה יחזור

ושירי כנסת הגדולה (הגה"ט ס"ג) **ועולת תמיד** (ס"ק ו), ו**בשערי תשובה** (ס"ק ה') בשם **מחזיק ברכה** (ס"ק ז), ו**מהר"מ דלונגאנו** על פי דקדוק, ו**מהר"מ זכותא** על פי סוד, וכן הכרעת **המשנ"ב** (ס"ק י) שער הציון ס"ק טו) **בשם רוב האחרונים** שצריך לומר 'בציצית' עם שותף תחת הב'.

'בציצית' מאידך הב"ח (סימן כד סעיף ג), ו**סידור השל"ה** כתבו לומר 'בציצית' בפתח תחת הב'. וכן כתב **בשו"ע הרב** (סעיף ב) לומר בפתח. אולם **בסידור הרב ניקד** ענינו סימן ג).

בספר ידות המורה (חלק א ענינים סימן ג), ביאר בטוב טעם ודעת טעם את המחלוקת האם לומר בשוא או בפתח. ויסוד הדברים **בלבוש** (סימן ח סעיף א), שהביא טעם הסוברים לומר בפתח כי הוא סוף הברכה והיא מוכרת ולכן צריך לומר בפתח. וחולק עליהם הלבוש בתוקף, שזהו טעות גמור, ובאמת צריך לומר בשוא בין מצד דקדוק כי מצינו הברה פסוקים בסוף פסוק בדוגמת מלה זו וכו'אם בו קצתם בפתח **בשו"א** הרי שאין קפידא בדבר. ובין מצד הדין, כי פתח פירושו דבר המבורר וניכר, ובזמננו שאין התכלית במצא המברך בפתח הרי זה שוא ושקר, ועדיף לומר בשוא שפירושו ציצית כל הדוא.

טלית גדול פוטור את הקטן: כתב **השו"ע** (סעיף י), אם אין ידיו נקיות כשלוש טלית קטן, יכול לכיון ולפטור בברכת טלית אחר בלא משמוש ציצית של הראשון. וכתב **המשנ"ב** (ס"ק כד), שהמנהג בזמננו לפטור את הטלית קטן בברכת טלית גדול, ואין טוב לברך על שניהם זה אחר זה. כי גורם ברכה שאינה צריכה, ועוד שלפעמים הטלית קטן אינו כשר לברכה, דאין פתוח רובו, או שהוא קטן מהשעור, או שיש בו בליה. וביאר **בדעת נוטה** (הלכות ציצית תשובה קמ הערה 177) שהסיבה שאין צריך למשמש בטלית קטן בשעה שמברך על הטלית גדול, כיון שהתועלת במשמוש הוא שיחשב עובר לעשייתו, וסגי שהוא עובר לעשייתו אצל הטלית גדול.

כוונה לפטור: וכתב **הבן איש חי** (שנה א פרשת בראשית אות ב) שטוב להוסיף ב'לשם יחוד' שאומר קודם עיתוף טלית גדול - והריני מכין לפטור בברכה זו גם הטלית קטן שעלי. וכתב **באשל אברהם** (בוטשאטש, סימן ח), שמתחילה היה נוהג לברך על טלית קטן 'על מצות' כמבואר ברמ"א שאין לשנות, אך זה כמה שנים שמברך רק על טלית גדול 'להתעטף' ופוטור עמו את הטלית קטן, אפילו אם עובר זמן ארוך ביניהם. ויגלה דעתו פתע אחת לכל ימינו - שברכת הטלית גדול תפטור את הטלית קטן, כך גם אם ישבא פעם לכוון להוציא את הטלית קטן ויעיל הגילוי דעת, ומסיים 'מכל' מקום אני נוהג כעת להרהר הברכה בשעת לבישת הטלית קטן'.

לדעת **הג"ר שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** (הליכות שלמה פרק ג דבר הלכה יח) תמיד עדיף לפטור את הטלית קטן בברכת הטלית גדול, גם אם שוהה זמן מרובה ביניהם. וטעמו כיון שלפעמים אין בטלית קטן שיעור או שאר פסולים, לכן סומכים בכל גווני על מה שיבירך אח"כ על הטלית גדול.

ומנהג **הג"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל** (ארחות רבינו מהדורה חדשה חלק א עמוד לז), שאם התפלל ליד כשקם, בירך רק על הטלית גדול ופטר את הטלית קטן, ולא היה על התפילה, בירך גם על הטלית קטן. ומבואר **בדעת נוטה** (ציצית תשובה קלח), שגם אם מברך על הטלית גדול רק בבית כנסת, יכול לפטור בברכה את הטלית קטן שלש בביתו. ואין ההליכה נחשבת הפסק, כמבואר **במשנ"ב** (ס"ק לג לד.) ו**בבאט שני** (נושאים שונים עמוד פה-פו) הוסיף שאף אם הבית כנסת רחוק, אם משכים לילך מיד לבית הכנסת, אינו מברך על הטלית קטן.

מבואר **בדעת נוטה** (ציצית תשובה קצ), אדם שטובל לפני התפילה, מותר לו ללבוש טלית קטן בביתו בלא ברכה, ויסמך על הברכה שיברך על הטלית גדול בשעת תפילה לאחר הטבילה. ואין חסרון במה שמוריד את הטלית קטן לפני התפילה עוד קודם שברך על הטלית גדול.

על דרך זה מבואר **בשו"ע בצל החכמה** (חלק ד סימן קמט), ו**בשו"ת שבת הלוי** (חלק ח סימן סקג), שהמקדיש שלא לברך קודם

הפסק, יכול לעשות עצה זו כדי לצאת מספק. ולדעת הג"ר שמואל דוד הכהן גרוס שליט"א אם יש ביום הכיפורים בהפסקה באמצע התפילה שינת ארעי על השולחן בבית הכנסת, אפילו ב' וג' שעות, אינו הפסק ואינו מברך שוב על הציצית.

6. תשעה באב

עיתוף רק במנחה: מבואר בשו"ע (סימן תקנה טע"א) נוהגים בתשעה באב שלא להניח בשחרית טלית ותפילין, אלא לובשים טלית קטן תחת בגדיו ללא ברכה, ובמנחה מניחים ציצית ותפילין, ומברכים עליהם. ומבואר במשנ"ב (ס"ב) שאם פשט את הציצית בלילה, יש אומרים שצריך לברך עליו בבקר. והגרס"ז אויבאק זצ"ל (הליכות שלמה פרק ג הערה 34) היה נוהג בעצמו וכך הורה גם לבני ביתו, לישון בליל תשעה באב עם טלית קטן כדי שלא להיכנס לספק ברכה בבוקר.

וכן כתוב בלוח ארץ ישראל, כיון שנחלקו הפוסקים האם לברך על הטלית קטן, ולדעת הגר"א צריך לברך על הציצית גם בתשעה באב, לכן מספק לא יוריד את הטלית קטן בליל תשעה באב.

ברכת מעין שבע במקומות אירוח

מנין קבוע: כאשר נוסעים למקומות אירוח, כגון בימי בין הזמנים, ותפילות שבת נערכות במקומות ארעיים, צריך לדעת האם יש לברך 'מעין שבע' בתפילות ליל שבת. מהו מצד המברכים רב ממנין קבוע, ומנחה ירושלים ומנחה המקובלים לברך בכל אופן.

לדעת הג"ר מאיר סירוטה שליט"א אם מתפללים בבית הכנסת במתחם האירוח, למרות שאין מנין בקביעות כל שבוע ממש, מכל מקום נחשב מקום מיוחד לתפילה ומברך מעין שבע. אבל אם מתפללים בחדר אוכל וכדומה, כיון שאינו מקום מיוחד לתפילה אין מברכים 'מעין שבע'.

ולדעת הג"ר צבי ובר שליט"א אם מתפללים במקום שאין רגילות כל השנה להתפלל שם בשבת, רק בשבתות מיוחדות, למרות שבזמן השבוע מתקיים שם מנין, לא יברכו מעין שבע, כמבואר במשנ"ב (סימן רסח ס"ק כד). ואינו דומה למנין בידיים שצריך לברך, כי מיועד לכל בני המקום, ולא רק עבור אורחים מסוימים.

אמנם במתחם אירוח שמושכר ברוב השבתות, ומתקיים מנין במקום על לברך 'מעין שבע', ואין חסרון במציאות שכל שבוע מגיע ציבור אחר.

ויברך, ופחות משעה לא יברך, ואם פשט טליתו וישן על מיטתו מסתבר שכבר לאחר חצי שעה יברך. ומבואר בתשובות ונהגות (חלק א סימן לב), שאם הלך לים ושהה ראו לברך, והעולם אינם נוהגין כן ואין מברכין, אך מ' שנוהג לברך יש לו על מי לסמוך. ואם שוהה בבית ולא היה לו שינוי מקום, לא יברך אחרי הפסק של שעה.

תלוי בדעתו: מאידך כתב בדעת נוטה (ציצית תשובה רו) שלא תלוי בשעות אלא בהיסח הדעת, וכמבואר במשנ"ב (ס"ק לז) בתוך דבריו, ולכן אם לא הסיח אפילו אחר כמה שעות לא יברך, ואם פשט ואין דעתו לחזור וללבוש, מיד צריך לברך. ואם הלך לים מבואר בדעת נוטה (ציצית תשובה ריא) שאם הלך על מנת לשהות כמה שעות היו היסח הדעת, ולא היה בדעתו לרחוץ ולצאת מיד, אף שבסוף נשתהה לא חשיב היסח הדעת.

5. שינה ביום

ספק: כתב המשנ"ב (ס"ק מב) הישן ביום שינת הצהריים ומסיר מעליו הטלית קטן, יש דעות בין הפוסקים אם זה בכלל היסח הדעת, ולכן נכון שלפחות יכסה בו בשעת השינה, וכשלושנו אחר כך לא צריך ברכה לכו"ע, ובדעת נוטה (ציצית תשובה רמא) כתב שעדיף שלא לפשוט כלל, כיון שלא ברור שחייב באופן כזה בציצית, וכמבואר במשנ"ב (סימן יח ס"ק ח) שלא חייבה תורה אלא דרך מלבוש, ולא בדרך העלאה בעלמא.

העיד הג"ר שאל ברזם זצ"ל (כאיל תערוג עובדות על גדולי הדורות עמוד שש) הפעם אחת חזונו איש פשט טליתו ביום הכיפורים, ושכב לישון לשעתיים (בדעת נוטה ציצית הערה 243 כתב שהיה זה שעתיים וחצי), וקבוצתו הסתפק אם לברך על הטלית גדול, ומספק לא בריך. והוסיף בכאיל תערוג (שם) שאין עצה לשכב עם הטלית גדול, כי אינו דרך ארץ לישון עם טלית. וכן מבואר במשנ"ב (סימן כא ס"ק יב) בשם הפרי מגדים, שיכול לישן רק בטלית קטן ולא בטלית גדול. ומאידך בשו"ע הרב (סימן כא טע"ד ח) כתב שמותר לישן אפילו בטליתות של מצוה, לפי שאין זה נגאי כל כך.

וכתב בכאיל תערוג (שם) עצה לצאת מכל הספקות, ביום הכיפורים לאחר השינה בצהריים יברך על טלית גדול שלו של יום חול, ויפטור בברכתו את הטלית של החג. וכתב על כך בדעת נוטה (ציצית רלז) שאין לעשות כן, כי לא נהגו כך אבותינו, וכיון שאין לו תועלת בלבישת הטלית של יום חול, אולי הוא בכלל ברכה שאינה צריכה. ורק במקום שנוטה יותר לחייב ברכה משום שיש

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **טלית קטן:** בלבישת הטלית קטן, אם מתעטף בו יכול לברך 'להתעטף', אם אין מתעטף בו מברך 'על מצות ציצית', ובדיעבד יוצא גם אם בירך 'להתעטף'. בלבישת הטלית גדול, מברך 'להתעטף', ובדיעבד יוצא גם אם בירך 'על מצות ציצית'. לרוב הפוסקים הניקוד הוא 'בציצית' בשוא, ויש אומרים 'בציצית' בפתח.
- ב. **טלית גדול:** מנהג ישראל לפטור את הטלית קטן בברכת הטלית גדול, ועדיף לומר בפירוש ב'לשם יחוד' שפוטור גם את הטלית קטן. ואפילו שהולך לבית הכנסת בינתים אין להליכה הפסק, ואפילו אם טובל בינתים אין הפשיטה והלבישה הפסק. אם שוהה זמן רב עד התפילה, נחלקו האחרונים האם לברך על הטלית קטן, ואם שבכ גוני נפטור בטלית גדול.
- ג. **פשט טלית:** אם פשט טליתו, והתכוין להתעטף בה מיד לא צריך לברך, ועדיף לכיון על כך בשעת הברכה. ואם התכוין ללבוש רק אחר זמן, צריך לחזור ולברך, אפילו אם בסוף התעטף בו מיד. ואם לא התכוין כלום כשפשט, אם יש עליו טלית קטן, או שהוא באמצע התפילה, לא צריך לברך. ואם אינו לבוש בטלית קטן, או שקיפל והניח בתיק אפילו אם הוא לובש טלית קטן, צריך לברך שוב.
- ד. **בית המרחץ:** שיה במרחץ זמן רב מברך ביציאתו על הטלית קטן, ועדיף לכיון שהברכה בבוקר תפטור רק עד המרחץ, ואחרי המרחץ יכול לברך לכו"ע. ובימינו ששוהה מעט בבית המרחץ אינו צריך לחזור ולברך. וכן כשמוריד טליתו לפני הסעודה בשבת, ורוצה ללוששה אחרי הסעודה, יכין לפטור עד הסעודה.
- ה. **זמן ההפסק:** פשט טליתו ביום עד דעת ללוששה, נאמרו בו השיטות הבאות, על שהיה של ב' וג' שעות לא צריך לברך ורק מרחץ של זמנם היה צריך לברך, עד שעה לא יברך יותר משעה מברך, ובשן חצי שעה, הסיח דעתו מברך לא הסיח דעתו אינו מברך.
- ו. **שינה:** הישן ביום ומסיח את הטלית קטן מעליו בשנתו, נחלקו הפוסקים האם נחשב היסח הדעת, וטוב להתכנסות בו בשינה, כך לפי כל הדעות לא צריך לברך כשלוששו. ויש אומרים שעדיף שלא לפשוט כלל. נחלקו האחרונים האם מותר לישון עם טלית גדול. יש אומרים שיברך על טלית אחרת ויפטור את הטלית שמתפלל בו, ויש חולקים שלא ירצו לעשות כן שגורם ברכה שאינה צריכה.
- ז. **תשעה באב:** בתשעה באב שחרית לובשים טלית קטן ולא טלית גדול, ונחלקו הפוסקים אם לברך על הטלית קטן בבוקר, וטוב לישון בלילה עם הטלית קטן כך נפטר לכל הדעות.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: מהו גדר מצוות שמיטה בזמננו?

מצוות שמיטה בזמן הזה דאורייתא או דרבנן או מידת חסידות? גם בזמן הזה יש הבטחת 'ציוניות' את ברכת? מצוות שמיטה חובת הקרקע או חובת גברא? אדם שאין לו קרקע, האם מקיים מצוות שמיטה באמצעות תמיכה כספית לחקלאים שומרי שביעית, או בלימוד הלכות שמיטה?

הקדמת שערי צדק (לבעל החכמת אדם): **חזו"א** (שביעית סימן כג ס"ק ד), **מנחת יצחק** (חלק ח סימן צה); **שבט הלוי** (חלק ב סימן קצא); **דרך אמונה** (פתיחה); שמיטה ויובל פרק א הלכה א; פרק ד הלכה כה); **חוט שני** (פרק א הלכה א; פרק א הלכה יא; פרק ד הלכה כה).

במדרו זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה.

ההגרלה על דעת רבני המפעל, התשובות המוכרות יושלבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד תחילת זמן אלול תשפ"א בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד). באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
2. בעמודות 'גדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 318 בסך 100 שקל במזומן

הבה"ח כמר חיים דויטש נ"י

תלמוד תורה 'מעשי חייא' ביתר עילית

לע"נ האשה הצדקנית מרת מרים שיינדיל ברים ע"ה

בת יבדלחט"א הרה"ח ר' יוחנן שיפמן שליט"א

נלב"ע בדמי ימיה כ"א תמוז תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

סוכריה + משחק

השכלמה: בעקבות הגדון במדרו 'בית הוראה' (גיליון 316) האם מותר לשחק בשבת בסוכריית לגו CANDY-BRIX, הגיעו תגובות רבות למערכת 'הילכתא' ונציין את חלקם.

לגו ממתק: קיים ממתק דומה המתהדק מוש כמו לגו בשם CANDY-BLOX. השווקו בחו"ל בכשרות OU, גם האוסרים במשחק ובאברעה גדלים, עם הכיכוב באנגלית 'תבנה ותאכל', 'תבנה משהו מתוק', 'הסוכריה שאפשר לשחק איתה'. על האריזה מופיע מגוון רעיונות לביצוע: בית, עץ, חתול, כלב, נחש, שולחן, מטוס, אוטובוס, רכבת, ועוד.

תלוי במציאות: לדעת הג"ר **נחן קופשיץ שליט"א** אם הדרך של הילדים לפרק את החיבור קודם האכילה, גם האוסרים במשחק לגו יתירו בממתק לגו, אבל אם הדרך של הילדים לאוכלו כשהוא מחובר, יש להסתפק האם הוא בכלל 'בונה'.

שטת האוסרים: לדעת הג"ר **נחן קופשיץ שליט"א**, אסור להרכיב את ממתק הלגו, שהיה הוא בכלל 'בונה', כמבואר **במשנ"ב** שיש 'בונה באוכלים', וכן בכל משחקי בנייה יש לאסור משום 'בונה'.

ולדעת ת"ח **אחד שליט"א**, אסור לשחק בממתק לגו אם משאיר את הבנין על כנו, כי הפעם הראשונה שחיבר את הלגו נחשב תיקון שמחדש מציאות של בנין, והרי זה כנותן נוצות כבר בפעם הראשונה שחיבר משום 'מכה בפטיש'.

וציין, למה הסתפק **הגרש"ז אורבאך זצ"ל** (שש"כ פרק טז הערה גז, ועיין אחרות שבת פרק ח הערה פו) האם אסור להרכיב בפעם הראשונה צעצוע של ילדים שנחשב בונה, או שיותר כיון שהוא צעצוע אין זה אפילו בנין ארעי. וכל שכן בלגו סוכריה שעשוי מאוכל, ויש להסתפק האם הממתק 'מוקצה', ואולי תלוי במציאות אם עיקר הייעוד למשחק, או לאכילה.

שיטת המתירים: לדעת הג"ר **מרדכי גולדשטיין שליט"א**, מותר לשחק ולבנות סוכריית לגו, שהרי רבני חו"ל היו מקילים אפילו לשחק בלגו רגיל וכל שכן בזה שהוא אוכל.

לדעת **אחד מגדולי הוראה שליט"א**, שייך בונה למרות שהוא אוכל, כמבואר **במשנ"ב** (סימן שיש ס"ק טג) בשם **הרמב"ם** שהמייצר בגינה דומה לבנין, ואם דעתו לפרק תכף את סוכריית הלגו, מותר לילד לשחק בו, כמו שהרבה מתירים לקטן לשחק עם משחק לגו, אך אם אין דעתו לפרקו ואוכלו כשהוא בנוי והחיבור לא מתפרק באכילתו, אסור שהרי אינו עשוי לפרק.

ולדעת הג"ר **פינחס סאמט שליט"א**, אין חשש 'תופר' בהדבקת קצוות אוכלים. אין חשש 'כותב' בצורה סתם. אין חשש 'מכה בפטיש' שכבר היה מוכן לאכילה. ויש להסתפק אם שייך לאסור משום 'בונה', והיהיר שנאמר במשחקי הרכבה לא שייך כאן, כי אינו עשוי לפרק ואוכלו כשהוא מחובר. מאידך הרי לא ביטל את המצב קודם שייחשב כלי בתוקף כל הדוא, וגם חסר באיכות הבנין, ולכן יש להקל בקטן כיון שבנין ארעי הוא רק דרבנן, ובצירוף דעת **הרשב"א** והר"ן שאין אסור 'ספיה לקטן' באיסור דרבנן.

נושא הגיליון הבא:

'מצוות שמיטה בזמן הזה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת 'מזל טוב' להר"ר בנימין מאר שליט"א לרגל שמחת הבר מצוה לבנו יניק ויחיים כמר משה יהושע נ"י יהי רצון שיעלה ויצמח לאילנא רבנא ויזכו הוריו לרוות ממנו רוב נחת דקדושה אמן המאחלים בני החבורה בישיבת מיר

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בירורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...